

ნეშადური

№ 18.

ოპელკვირული ჟურნალი

1907 წ.

შესანიშნავი სურათები და ქანდაკებანი.

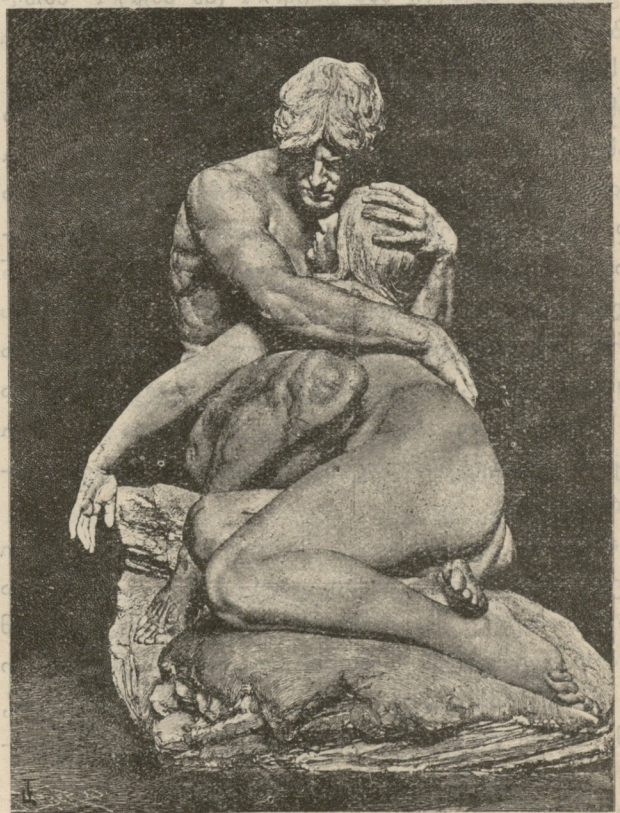
2067

ღამე, რენარის ნახატი.

გლუხის დარღები.

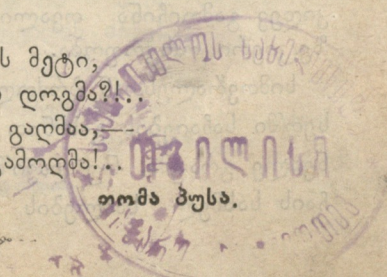
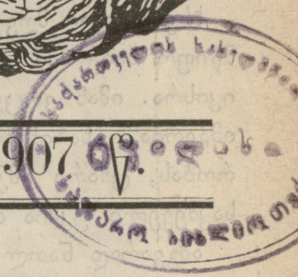
კაპიტალი, ინდუსტრია,
პროლეტარი, მარქსის ლოგმა!
მოვიდენ და მიქადაგეს...
გულს მომაწვა ბოღმა, ბოღმა...

ადამ და ევა, ბრეიერის ქანდაკი.

ალარა ვარ ამის მეტი,
რაში მინდა მათი ლოგმა?!..
მიწა მინდა!.. ის ვალმა,
მე გამოღმა, მე გამოღმა!..

თომა ჭუსა.

წარჩინებული ფარისევლობა.

ერთმა სახელგანთქმულმა მხატვარმა შემდეგი ღრმა-აზრიანი ცხოვრებიდან ამოღებული სურათი უძღვნა მოსკოვის მოძრავე გამოფენას, დახატულია კურთხევა სამღვდლოების მიერ ქალაქში ახლად გახსნილ სახაზინო არაყით სავაჭრო საწყობისა. ღარიბ და უსახლ-კარო იესო ქრისტეს მოციქული, რქრო—ვერცხლით შემოსილი მღვდელი, თავისი მხლებლებით და ადგილობრივი მსუქანი ვაჭრების დასწრებით, საცეცხლოვით ხელში საკმევებს უკმევს არაყით სავსე ბოთლებით გატენილ შკაფებს; ყველა თავ-მოყრილ დამსწრეთ სახეზე ღრმა სასოება ატყვია.

ხსენებული მღვდელის მოვალეობა დღეს სახელმწიფო საბჭოში სახელ-განთქმულმა გრაფმა ვიტემ იკისრა. იმან ვრცელი სიტყვა უძღვნა რუსეთის იმპერიაში ხაზინის მიერ შემოღებულ არაყით ვაჭრობას, ცხარე მჭერმეტყველების საცეცხლოვით საკმეველი უკმია მთავრობის ამ დიდებულ ღვაწლს.

ამგვარად ნათლად გამოცხადდა ხალხის დაჩაგვრა დაბეჩავების საქმეში სასულიერო და საერო მთავრობის მოხელეთა მტკიცე თანხმობა. სასულიერო და საერო მთავრობანი მხოლოდ გარეგნულად, ხალხის მოსატყუებლად თითქო სხვა-და-სხვა მიზანს ემსახურებიან. წინიდან რომ შეხედოთ სამღვდლო პირთა დიდებულ რაზმს, იგი მორჩილი ვედრებით ცად თვალ-აპყრობილი დგას და ღმერთს ჩვენ ცოდვების მიტევებას სთხოვს. სასულიერო რაზმის უკან კი დგას მეორე აგრედვე დიადი რაზმი მთავრობის საერო მოხელეებისა, პირი სულ სხვა მხრისაკენა აქვს მიქცეული, თვალ-დაშვებული დედამიწასა და ზედ მოფუსფუსე ხალხს დაპყურებს და თითქო ქვეყნის ერთგულ მართვა-გამგეობაზე მწარედ დაფიქრებულია.

გარედან თუ შეხედავთ სამღვდლო და საერო მოხელეთა რაზმებს, ისინი ცალ-ცალკე და სხვა-და-სხვა მხრისაკენ მაცქერალნი გეჩვენებიან; მაგრამ საკმაოა გვერდიდან შემოუარათ და შიგნით მათ შუა ჩაიხედოთ, რათა თვალ ცხადად დარწმუნდეთ, რომ ორივე რაზმი უკანიდან მკიდროდ კუდი კუდზე გადამბულია.

დაუბრუნდეთ ისევ სასიქადულო გრაფ ვიტემს, მთავრობის ამ ერთგულ საერო მიტროპოლიტს; სახელმწიფო საბჭოში მჭერმეტყველობის დროს იმან კიდევ გამოიჩინა თვალ-ცხადად თავისი მიწიერი ზეციერი ორქოფობა.

სიმთვრალესთან ბრძოლა მთავრობას მთელ რუსეთში საჩაიების გახსნით შეუძლიაო, ბძანა ბრწყინვალე გრაფმა. ნუ დავიშურებთ საჭირო ხარჯს ამ ჩაის სასმელ სახლების გასახსნელად, რადგან ეს

ხარჯი ისევ შევსებულ იქნება ჩვენი ფინანსური სისტემის წყალობ თ, რომლის წინაშე მუხლმოდო რეკილი ვდგევარ: ეს შემოსავლის წყაროა ჩვენი შაქარზე დაწესებული აქციზი და ჩაიზე საბაჟო გადასახადი. ამასთანავე, დასძინა გრაფმა ვიტემ, დიდ სარგებლობას მოუტანს ხალხს საეკლესიო გალობის გაგრცელება-განვითარება, რის მაგალითი უკვე აჩვენა რუსეთს პერმის სამზრუნველო საზოგადოებამც.

ნუ თუ პირდაპირ ცხვირში არა გცემთ, მკითხველო, ამ სიტყვებიდან გამომდინარე წარჩინებული ფარისევლობის მყალი ოზშივარი. მთელი რუსეთის ხალხი სულითა და ხორციით იბრწუნება არაყისა და სიმთვრალის გამო და ამ არაყით მოვაჭრე რუსეთის უმრავლეს გუბერნიაში დღეს ჩვენი მთავრობა გახლავთ. იქ ყველგან მოფენილია არაყით სავაჭრო სახაზინო საწყობები. ხაზინის მიერ არაყით ვაჭრობის შემოღება ალექსანდრე მესამეს მეფობის დროს გრაფ ვიტემს თაონობით მოხდა და დღეს ეს ბრწყინვალე გვამი წელებზე ფეხს იდგავს, რათა ქვეყანას დაანახვოს, რომ არაყით მოვაჭრე მთავრობა ხალხის სულიერ ბედნიერებაზე ფიქრობს, ლოთობის საწინააღმდეგო ჩაის სასმელ სახლებს უხსნის, ჩაისა და შაქარსაჟს შემდეგ იმავე ღარიბ ხალხს ზურგზე ააძრობს რ ხალხში საეკლესიო გალობის გაგრცელებაზე ზრუნავს.

არაყით მოვაჭრე და ამავე დროს ხალხის სულიერ ამალღებაზე მზრუნავი გრაფი, ჩემის აზრით, ემზავავსება საროსკიპ-ის პატრონს, რომელიც თავის სამარცხვინო დაწესებულებაში დამწყვდეულ ქალთა ზნეობრივ განსპეტაკებისა და სულიერ განვითარებისათვის ზნეობრივ მეცნიერების ლექციათა საკითხავად უმაღლესად განათლებულ პროფესორებს მოიწვევს.

ერთი სიტყვით რომ გადავჭრათ, მთელი ეს ფარისევლოური ლათაიები იმიტომ წარმოთქვა გრაფმა ვიტემ სახელმწიფო საბჭოში, რათა არაყით ვაჭრობაში გამოცხადებული მთავრობის ტლანქი ანგარება ლამაზი სიტყვებით შეემოსა.

ვილაცამ სთქვა, ექიმებსა და მონადირეებს შორის ის განსხვავებაა, რომ მონადირე ჯერ მოკლავს თავის მსხვერპლს და მერე გაატყავებსო, ექიმი კი ჯერ გაატყავებს და მერე მოკლავსო ჩვენი წარჩინებული საერო და სასულიერო ფარისევლნი კი ყველა ამავს ერთად სჩადიან: ატყავებენ, ჰკლავენ თავის უბადრუკ მსხვერპლთ და ამავე დროს მათი სულის საცხონებლად საცეცხლოვით საკმევებს უკმევენ და საეკლესიო საგალობელს დაჰმღერენ.

უ ქ ი ლ ო ლ ა მ ე .

ლამის სიჩუმით გარემოცული
სოფელი ტკბილად მიძინებულა;
დღით შავ-მქუხარე ზღვა ცხოვრებისა,
ვით მოხიბლული, მიდუმებულა...

არ სძინავს მხოლოდ საბრალო ზურაბს;
მხურვალე შუბლით მკლავს დაყრდნობია,
და სინდისით მწარედ ქენჯნილი
მოსეულს ფიქრებს დამონებია.

დიდი ხანია ძილი მკურნავი
ბედ-შავის თვალებს არ ჰღირსებია;
ვითა ცის რისხვა ფიცის გამტეხსა,
მუდამ სიფხიზლე მას რგუნებია.

ლამის სიჩუმე - სხვისთვის მალამო!
აჲ საწამლავად მისთვის გამხდარა,
სხვისთვის სამოთხის მახარობელი
სიკვდილის სახით მის წინ დამდგარა.

ოდესღაც ზურაბ წმინდა ოცნებას
თაყვანისცემით გუნდრუქს უკმევდა,
იმ დროს ხორც-შესხმულს თვის სასოებას
უმანკო ქალად წარმოიდგენდა.

ცის ვარსკვლავებზე ტახტი დაუდგა
თვის გულის მეფას მონამ ერთგულმა
და აამღერა ქნარი იმისთვის
ზეციურ მადლით აღფრთოვებულმა.

აი ეს ქალი ეხლა მის წინ დგა
ძაძით მოსილი, გაფიფრებული,
და სამარის ხმით მას ხან აყვედრის,
ხან ემუქრება აღშფოთებული:

„ველარ მცნობ განა?! განცვიფრებულხარ!
ან კი რად გინდა, რომ სცნობდე ტანჯულს!
ვიცი, სხვის ცრემლი, სხვისი ვაება
დღეს არ გიღელვებს შენ ბედნიერს გულს!

გახსოვს ნეტარი დრო გაზაფხულის?
ნორჩი ჭაბუკი ტურფად ყვავილი;
ახლად გაშლილი, სავე სიცაცხლით,
შავ წვერ-ულვაშით იმოსებოდი.

ოჰ, მაშინ სჯობდი, საბრალო ზურაბ!
ცეცხლის მფრქვევს თვალებს დღეს მე ველარ
გსცნობ,

გამბედაობის და აზრისა წილ
სრულს უაზრობას მათში ვკითხულობ.

გახსოვს, პირველად მყინვარ მაის წვერში
ფიცხელ ოცნებით დანავარდობდი,
და რომ მიხილე მთვარისა შუქზე,
მეტ ნეტარებით სიკვდილს ნატრობდი?

პირქვე დაემხე ჩემის ტახტის წინ,
თვალის გამართვას ვერ მიბედავდი,
და ერთგულობის შემოფიცვის დროს
ცისა ვარსკვლავებს შენ იმოწმებდი.

რას მიქვიაო სხვა სასოება,
შენთვის ვშობილვარ, შენთვის მოვკვდეო,
შენი სურვილის მახარობელი,
შენი რაინდი ქვეყნად გაეხდეო!..

მაშინ აედექი თვალ-ცრემლიანი,
გულში ჩაგიკარ, შუბლზე გაკოცე
თავზე დაგადგი ვარდის გვირგვინი
და ეკლიანი გზა დაგილოცე.

გახსოვს, მტარვალმა დედას ბედნიერს
დობილს ძუძუზე მოჰგლიჯა შვილი
და ძაღლს წაუგდო ხორცი უბიწო
ნაკვეთ-ნაკვეთად მის წინ დაქრილი?

გახსოვს შენ ცრემლი ბედკრულ დედისა?
ცის ანგელოზნი ცოდვით იწვოდნენ,
და ყოვლად-შემძლეს ცოდვილ ქვეყნისა
წარღვნით წაღეკას ეხვეწებოდნენ?

გახსოვს, ამ ცრემლით გულ-დათუთქვილი
ხელაღ რბოდი შენც, ცას შესტიროდი,
და საშინელის სისხლის საზღვევად
დღე-და-ღამ გულით ემზადებოდი?

გახსოვს ის წამი შეთქმულობისა,
ამხანაგები ჯვარს რომ ემთხვეით
და ერთგულობის, ძმობის თავდებად
ღვთისა სახელი მოიხსენიეთ?

უსამართლობას, ლალატს და შურსა
თავდავიწყებით უნდა შებზოდით;
ედემს თუ ველარ დაიბრუნებდით,
უნდა მამაცად მტერს შეკვდომოდით...

შენ არ სთქვი: — შერცხვეს, ვინაც უმსხვერ-
პლოს

საქმე საქვეყნო პიროვნულსაო,
ვინაც განცხრომას მიეცეს ტკბილსა,
როცა სულს სწვდიან დატანჯულსაო?!

დღეს შერცხვენილი შენვე გამხდარხარ
ფიცის გამტეხი, დაუნდობელი,
მკვლარი ქვეყნისთვის, შენ პიროვნების,
საკუთარ კერის მასოებელი!

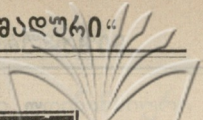
მაშინ, როს მწარე ცრემლთ ნაკადული
ახრჩობს უმწეოდ ქვეყნად შთენილსა,
შენ ტკბილს ცხოვრებას დასწაფებიხარ,
ვნებას მორჩილებ დამათრობელსა...

დღესაც ხომ ქვეყნად კვნესა გაისმის
შეურაცხყოფილ სიყვარულისა!
დღესაც ხომ ლუკმად ძაღლსა ეძღვევა
უბიწო ხორცი პირმშო შვილისა!...

შენთან შეთქმულნი ამხანაგები
შენის ლალატით გულ-გატეხილან,
ისეც მცირენი მტერთან სადარად
დღეს სასაცილოდ დამცირებულან.

მშვიდობით, მხედავ უკანასკნელად,
აღარ დაგიფთხობ დღეიდან ძილსა,
ნურც მომიგონებ ციურს შენს მეფას,
დღეს შეგინებულს, ნამუს-ახდილსა!..

ილ. პონტელი.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საგურამო. კაკლის ხე, რომლის ქვეშაც ილიას უუვარდა მისვენება,

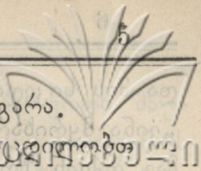
ზ ა კ ვ რ ი თ.

ვისაც ლიტერატურა—საზოგადოთ და სამშობლო მწერლობა—კორძოთ გასართობ საგნათ არ გაუხდია, ვინც პატარაობიდანვე შეთვისებია და უგემია მწერლობის აღმზრდელი, სულის გამასპეტაკებელი, გაპაკეთილშობელი მნიშვნელობა, ვისაც ურწმუნია მისი დაუფასებელი ხელმძღვანელობითი როლი ხალხის თვითშეგნება-გამოფხიზლების ისტორიაში და შეგუებია, გულით შეთვისებია,— იმან არ შეიძლება როდისმე დაივიწყოს ის მძიმე ტვირთი და დიდი როლი, რომელიც წილად ხვდათ ჩვენს მესამოცეწლებიან მწერლებს საზოგადოთ და კერძოთ ნიქით იგეთ ბუმბერაზს, როგორც იყო ილია ჭავჭავაძე.

რომ უფრო აშკარად, უფრო ცოცხლად წარმოვიდგინოთ და დავაფასოთ მნიშვნელობა მესამოცე წლების მწერლებისა, უნდა გავითვალისწინოთ და შევადაროთ ჩვენი დრო, როცა, ასრე თუ ისრე, შეგიძლიათ თავისუფლად, მოურიდებლად დასწეროთ და თავისი სახელი უწოდოთ ბიწიერ ქცევა-მოქმედებას, ხალხის დამბეჩავებელ-გაპყვლევით და ყოველთვის შეგიძლიათ დარწმუნებულიყოთ, რომ ათასობითაც გამოჩნდებიან თა-

ნამოაზრენი და თანამგრძობნი და ის ხანა, როცა ჩვენ მესამოცეწ წლების მოღვაწეთ მოუხდათ სამწერლო ასპარეზზედ გამოსვლა. ეს ის დრო იყო, როცა ბევრს ღვთის წყალობა, ღვთის რისხვად ეჩვენებოდა, როცა ყველა მუქთა-ხორა და ხალხის უმრავლესობის ინტერესების ურცხვად ფეხით მთელელთა საწინააღმდეგოთ ერთი სიტყვის დაძვრაც კი სახიფათო იყო; ყველა, ცოტათ თუ ბევრად მომხადებული საზოგადოების წევრი, ჩინმენდლებით იყო გატაცებული, უსირცხვოდ ვაქრობდა თავის ნიქით, სინიდისით და „ქვეყანა და ქვეყნის საქმე კი ფეხებზედ ეკიდა“; თვით საზოგადოება საღათას ძილდით იყო შევპრობილი და „არსაით ხმა, არსად ძახლი არ მოისმოდა“...

ჩემ წერილის მიზანს არ შეადგენს ჯეროვანი სურათი გაუთვალისწინო მკითხველს იმ გაბედულ და თავგანწირულ გამოსვლისა, იმ ღვაწლისა, რაიც იკისრა, ჩვენი ლიტერატურულ ენის შექმნაში უმთავრესმა პიონერმა, ილიამ; მე მხოლოდ მინდოდა მომეყვანა როგორც იმ დროის, ეგრეთვე თვით ილიას დამახასიათებელი, ილიასივე ლექსი, რომელი ლექსიც დაბეჭდილი არსად შემხვედრია და რაიც სხვა აღკრძალულ ნაწერთან

ერთად ხელთნაწერათ გადადიოდა ერთ მოსწავლე თაობიდგან მეორემდი.

რამდონათაც ვიცით, ილია მესამოცე წლებში, რუსეთიდგან რომ დაბრუნდა, სამშობლოში ვინც კი დახვდა მაშინდელ დროის ეგრეთ წოდებულნი იგეთი მოღვაწენი, რომელთა მოქმედებასაც ეტყობოდა ორქოფობა, არა გულწრფელობა და მლიქვნელობა,—ილიამ ყველას უძღვნა მათი დამახასიათებელი სარკაზმული ლექსები, „გამოცანების“ სათაურით. ერთი ამ გვარი „გამოცანა“ უძღვნა ჩვენ მწერლობაში კარგათ ცნობილს (ღენერალს) გრ. ორბელიანს,—სახელდობრ შემდეგი:

„მოხუცია იგი, ჯმუხნი,
პირათ ბადრი, ტანდაბალი,
საქმით წმინდა, გულ-მხურვალი,
სიტყვა ტკბილი, ქვეა მაღალი.
ძველთაგანა ეგლა დაგვრჩა:
გრძნობით სავსე, გონიერი,
მაგრამ ქალაჩუნა არი,
თუმცა უყვარს თავის ერი.
ის ძველის და ახლის შუა
შემაერთავი ხილია,
მაგრამ ამ კარგსაც ქვეყანა
ზოგჯერ ფეხებზედ ჰკილია“!..

ესრეთი „უკმეხი“ ლექსი ილიასი იწყინა ორბელიანმა, რომელმაც ლექსითვე უპასუხა და გააკიცხა ილია და იმისი ამხანაგები და აი ამ **პასუხის პასუხათ** ილიამ ორბელიანს მიმართა შემდეგი ლექსით:

ჩვენ უჩინონი, ჩვენ უჩინონი,
თქვენ ჩინიანებს ბუხათ გგონივართ,
იქიდგან ვკნავით, სად თქვენის მაღლით
ხაფანგის ქვეშე დამწყვედელი ვართ...
ჩვენ ვლეთ რუსეთი, მაგრამ არც ერთი
ხელობა თქვენი არ გვისწავლია,
ლიბერალობა, პატრიოტობა—
სალანძლავ სიტყვად არ შეგვიქმნია.
თქვენგან ჩაგრული, დაბრმავებული
ერი ჯვრებზედა არ გვიყილია;
ქვეყნისა ბედი—დახსნის იმედი
თქვენებრ ხელში მჩრად არ გახვიხდია.
კაცის მხნეობა, კაცის ზნეობა
თქვენებრ გინებით არ გვიზომია.
სარწმუნოება და სათნოება
ფარისევლურათ არ შეგვიქმნია.
როს მოველით ჩვენ, მსწრაფლ გიცანით თქვენ,
შორს დავიქირეთ თქვენი ანბანი.
რათ ჰკვირობთ მასა, რომ თქვენ ანბანსა
ვერ შეაჩვიეთ ვერვინ ჩვენგანი?!
მითომ რათ გიკვირთ, რომ მაღლა გყვირით
მილიონებზედ და სხვაზედ არა?...
თქვენ ყოვლად ბრმანო, თვით ოკეანი

ერთად თავ-მოყრით წვეთით შემდგარა.
მაშ რალათა გგმობთ, ოდეს ჩვენ ესტყვილებოდა
ერთმანეთობით მილიონაბას?!
თქვენ ნაცარ ქექნო და გულ ნამცეცნო,
აქაც ძირს უთხრით ღარიბ ერობას!
ვართ ულონონი, უგვზო-უკვლონონი
მით, რომ თქვენ ჰყრიხართ უქმად ჩვენშია;
ჩვენ მოკუნტულნი, თქვენ გაბღენძილნი
ვერა ვთვისდებით ერთმანეთშია...
იმით თამამობთ, რომ ბეზლით გეწამობთ
ურჯულოებას, ღვთის უარ ყოფას?
ღმერთი არმობის, ღმერთი ყალბობის
არ ურწმუნია ჩვენსა თაობას.
ღმერთი მზაკვრობის და თვალმაქცობის,
ღმერთი უქმობის უარ უყვია,
ღმერთი არმობის და მცარცველობის
თქვენი მგზავრთათვის მას დაუთმია.
ხოლო გვრწამს ღმერთი,—უქმთა წამწყვედი,
ტვირთ-მძიმეთა და მაშვრალთა მხსნელი:
ღმერთი ტანჯულთა, ღმერთი ჩაგრულთა,
ღმერთი უძღურთა შემწყნარებელი.
ყოველთა ძმობის, თანასწორობის
მოდღვრებისათვის ქვეყნად ჯვარ ცმული.
ძლიერთ დაბმელი, უძღურთ ამხსნელი,
თქვენებრ კაცთაგან გმობილ-ღვენილი...
ფარისევლთა, საღუფეკელთა
გამაკიცხველი და გამადღვენელი.
„მტრობა ერისა,—არს მტრობა ქვეყნის“...
მაგ აზრისა ვართ თანხმანი ჩვენა,
მაგრამ ერთობის, ენისა მტრობა
ბრალათ ვის დავდო: ჩვენა, თუ თქვენა?
ეხლა რომ ბღავით, თქვენ არ იყავით
ენის პატრონი ჩვენზედ უწინა?!
ჩვენ ძუძუს ვწოვდით, როცა თქვენ გმობდით
ენას და ხალხსაც გარეთ—თუ უინა.
ის არა ხართ თქვენ, როს ღვიძლი ენა
ბრძანებლად დასდეთ აღმოსაკვეთლად?
შიშით არც სახლში და აღარც კარში
მა' აღარ ხმარობთ, თქვენდა სარცხვენად!
„ენა მაღალი, მის სიღრმე-ძალი“
ჩვენგან კი არა,—თქვენგან წამხდარა:
პირველ თქვენგანმა, იმა ბედშავმა
მას მკვდრის სუღარა გადაათარა...
ენა მდიდარი, თქვენ ხელში მკვდარი,
ჩვენ მიგვილია გასაცოცხლებლად,
და ამასაც თქვენ, ცოდათ გვადებთ ჩვენ,—
რალა პირთ დახვალთ ამა ქვეყანად?!
თქვენგან გმობილი, თქვენგან ლტოლვილი
ენა ჩვენ ქოხში ჩვენ შევაფარეთ;
კარგათ თუ ავათ ჩვენ მას ვინახამთ

და მის სიკვდილით არ გაგახარებთ.
 „ვინა ჰყრიხართო,—ვირები ხართო“,—
 მაგ თქვენ ზრდილობას ვით ეკადრება?!
 მაგრამ შოთამ სთქვა: „რაც კოკაში სდგა—
 იგივე თურმე წარმოდინდება“!..

ჩვენ დროში, როცა ისე დავკინდით და დავ-
 ხურდავდით, რომ ვინც კი, თავისი მოუშაღებ-
 ლობით თავხედურად გაბედული, სადაც არა მგო-
 ნია შესკუპდება და დაიძახებს „აფხანიკებო“...—
 ქვეყნის მხსნელად ჰგონით და გუნდრუკს უკმე-
 ვენ,—უნებლიედ ხსოვნაში სდგებიან ილიასებური
 აჩრდილნი, მწარე ღიმილი სახესა ღმაქავს და შენ-
 და უნებურადვე წამოიძახებ: „აფსუს,—რა ბედა-
 ურები დაიხოცნენო“!..

გ. ახალციხელი.

სიმართლის აღდგენა.

(წერილი რედაქციისადმი)

ახლად მოვლენილს გაზეთში „ცის ნამში“. მო-
 თავსებულია ჩემ ქართულ წიგნების და სახელმძღვა-
 ნელოების შესახებ ცნობები, სავეს ბავშური სიყა-
 ლბით და უძლური ბოროტებით. სიმართლის აღსა-
 დგენად ვთხოვ „ნიშაღურის“ რედაქციას ადგილი და-
 უთმოს ამ ჩემს წერილს გაზეთის მახლობელს ნო-
 მერში.

გარდა ორის ჩემის ქართულის სახელმძღვანე-
 ლოსი ყოველი ჩემი საკითხავი წიგნები როგორც
 ქართულს ენაზე დაწერილი, ისე რუსულზე მე
 გადავეცი რამოდენისამე წლის წინად „წერა-კითხ-
 ვის საზოგადოებას“ სრულ საკუთრებად. მომდინა-
 რე წლის დამდეგში მასვე დაუთმე უფლება ჰბეჭ-
 დოს თავის სსარგებლოდ ქართულის წერის რვე-
 ულები ჩემ მიერ შემუშავებული ბადეთი. რომელთაც
 წინად მე თვითონ ვბეჭდავდი და საკამისიოდ ვაძ-
 ლევედი „საზოგადოების“ წიგნის მალაზიას. ვიდრე
 ქართულს საკითხავს წიგნაკებს მე თვითონ გამოე-
 ცემდი ხოლმე, ისინი ბევრი იყიდებოდა.

მაგალითად „იანანამ რა ჰქმნა“! წელიწადში
 გადიოდა 1200—1800 ცალი. მასუკან კი, რაც
 „საზოდოების“ ხელში გადავიდა ეს წიგნები, მათ-
 მა გასავალმა ძლიერ იკლო მოხდა ეს იმის გამო,
 რომ მე კამისიით წიგნებს უფუზავნიდი საქართველოს
 ყველა კუთხეში წიგნების საიმედო მალაზიებსა, გა-
 მგეობა კი „წერა-კითხვის საზოგადოებისა“ არავის
 არ უფუზავნის და ჰყიდის მხოლოდ ნაღდს ფულზე.
 ეს გარემოება მეტად აბრკოლებს ჩემის წიგნების
 გავრცელებას.

ამ სახით, ჩემს საკუთრებას ამ ჟამად ქართულ
 წიგნთა შორის შეადგენს მხოლოდ ორი სახელმძღვა-
 ნელო: „დედა-ენა“ და „ბუნების კარი“ „წერა-კი-
 თხვის საზოგადოება“ ჰბეჭდავს მხოლოდ პირველს

წიგნსა, მეორეზე კი ხელი აიღო რამოდენისამე
 წლის წინად უსახსრობის გამო. „დედა-ენა“ ამ
 ჟამად შესდგება ორი ნაწილიდან, პირველი ნაწი-
 ლი ღირს ორშაურად, მეორე—ორბაზად ყლით.
 როგორც პირველს ნაწილში, ისე მეორეში „წერა-კი-
 თხვის საზოგადოება“ მახდევინებს 33 1/3 პროცენტსა,
 ანუ ღირებულების მესამედსა. სწორედ იმდენსა,
 რამდენსაც მჯერდებოდა წინად ვართანოვი და ახ-
 ლაც მჯერდება Руское слово-ში ბ-ნი გრიჭუროვი.
 უფრო ნათლად რომ ვსთქვათ, გამგეობა მაძლევს
 „დედა-ენის“ მეორე ნაწილის თითო წიგნში დასა-
 ბეჭდად თითო აბაზს ხარჯის გადასახდელად და
 ჩემ ჰონორარად. მეც ვბეჭდავ და მზა-მზარეულს
 წიგნს ვაბარებ მას. თითო წიგნის დაბეჭდვა ეხლა-
 ნდელ პირობებში ჯდება სამი შაური. მაშასადამე
 ჰონორარში და გამოსაცემ შრომაში მე მრჩება თი-
 თო შაური წიგნზე. გამგეობას ეხარჯება თითო
 ყლიანს წიგნზე ოცდა ექვსი კაპეიკი, ჰყიდის—ორ
 აბაზად. წიგნის მალაზიებს უთმობს თითო ცალს,
 20% დაკლებით, 32 კაპეიკად. მაშასადამე ყოველს
 შემთხვევაში თითო წიგნზე გამგეობა იგებს ექვსს
 კაპეიკს ცოტა მეტს, ვიდრე მე, როგორც ავტორი
 და გამომცემელი. პირველს ნაწილს თუმცა ჰქვია
 „წერა-კითხვის საზოგადოების“ გამოცემა და გამ-
 გეობა იღებს გამომცემლის 33 1/3 პროცენტებს,
 მაგრამ ნამდვილათ კი ჩემი გამოცემაა, მას ვბეჭ-
 დავ ჩემი ხარჯით და როცა გამგეობა გაჰყიდის ხო-
 ლმე, მხოლოდ მაშინ მაძლევს შემოსულს ფულსა
 მესამედის გამოკლებით. მაგალითად, ოც და მესამე
 გამოცემა პირველის ნაწილისა მთლად გამოელია
 გასულს ოცს ნოემბერს. მე კი გამგეობისაგან მხო-
 ლოდ ნოემბრის გასულს მივიღე ნაწილი შემოსული
 ფულისა, ერთი წილი კი ახლაც ზედ არის, თუმ-
 ცა ოცდა მეოთხე გამოცემას, ჩემი ხარჯით დაბე-
 ქდილს უკვე ჰყიდის გამგეობა. პირველ ნაწილში
 გრჩება მე, როგორც ავტორს და გამომცემელს,
 იმის ნახევარი, რასაც მეორე ნაწილში მაძლევს.
 მეტი დაპრჩებოდა, რომ ერთი ზედმეტი ხარჯი არ
 უნდებოდეს ამ ნაწილსა. საქმე ის არის, რომ ქა-
 რთულს სტამბებს სრულიად არა ჰქონდათ შესაუფ-
 რი მსხვილი შრიფტი ანბანისთვის. მე ეს შრი-
 ფტი შევიმუშავე და წინადადება მივეცი სტამბებს:
 ჩამოესხნეინებინათ ეს შრიფტი და ებეჭდათ მი-
 თი ყოველი ქართული ანბანი და მათ შორის „დედა-
 ენის“ ანბანიცა. უარი მითხრეს: ბლომად ხარჯს
 მოითხოვს და შემოსავალს კი ცოტას მოგვცემსო.
 იძილებული გავხდი პირადად ვენაში შემეკვეთნა
 ყალიბები ანუ მატრაცები ჩემის ახლის შრიფტის,
 და ეს შრიფტი მეკეთებინებინა თბილისში ჩემი სა-
 კუთარი ხარჯით. აი ეხლაც „იდეალის“ სტამბამ
 გამომიცხადა: თქვენი შრიფტი დაძველდა, გაცვდა

და ახალი შრიფტის ჩამოსხმის თავდარიც შეუდგ-
ქითო. ახალი შრიფტი კი ახალს ხარჯს ითხოვს.

რამდენად მცირეა თვით ფასი „დედა-ენისა“
საზოგადოდ, ამას ცხად ჰყოფს შედარება. უშინ-
სკის „Родное слово“ ორივე ნაწილი ბევრად ნა-
კლებია „დედა-ენის“ ორივე ნაწილზე ფურცელთა
რაოდენობით, ფორმატით, აგრეთვე სურათების რი-
ცვით, ქარტით. წინად იგი უფრო ძვირად იყი-
დებოდა; ბოლოს წლებში სტერეოტიპულ გამო-
ცემად გიდააქციეს, რადგანაც ავტორი მკვდარია და
არაფრის ცვლილებას ვეღარ მოახდენს წიგნში.
სტერეოტიპი მეტად აადვილებს წიგნის ბეჭდვას და
აიაფებს. ამის გამო Родное слово-საც ფასი დააქ-
ლეს. მაგრამ ეს გაეფებული გამოცემაც ბევრად
ძვირია „დედა-ენაზე“, უყდოთ ორივე Родное
слово ღირს სამ აბაზად, დედა-ენის ორივე ნაწილი
უყდოდვე ღირს ორ-აბაზად. Родное слово არსე-
ბობს ორმოც და ათი წელიწადი და მილიონობით
მოიფინა რუსეთში, „დედა-ენა“ კი არსებობს ოც
და ათი წელიწადი და მხოლოდ ეხლა გადავიდა
ოთხასს ათასში. უშინსკი იყო შემძლებელი მემ-
ბულე და დირექტორის პენსიასაც იღებდა. მე არც
მამული მაქვს, არც პენსია და მთლად კალმის წვე-
რის ამარად ვარ დარჩენილი.

გოგებაშვილი წელიწადში ხუთას თუმანს იღებს
ჰონორარად, ამბობს „ცის ნამი“. ფანტაზია ამაზე
შორს ვეღარ წავა. აიღეთ უკანასკნელი წლის ან-
გარიში „წერა-კითხვის საზოგადოებისა“, რომელიც
საფუძვლად დადებია გაზეთის მსჯელობასა, და
თქვენ დარწმუნდებით, რომ „დედა-ენას“ ჩემთვის
მოუცია მეოთხეზე ნაკლები ხსენებულის ფულისა,
პირველი ნაწილი გაყიდულა წლის განმავლობაში
17,663 ცალი. ანგარიშის გასაადვილებლად ეს
რიცხვი გადავაქციეთ მრგვალი 18,000. გავამრ-
ველოთ ეს რიცხვი 2 1/2 და მივიღებთ 450 მანეთსა
ჩემ სასარგებლოდ. მეორე ნაწილი „დედა-ენისა“
იმავე ანგარიშის მიხედვით გაყიდულა საანგარიშო
წლის განმავლობაში 14,321 ცალი. ვიანგარიშოთ
თითო წიგნზე ჩემ სასარგებლოდ ერთი შური და
გამოვა 716 მანეთი. მაშასადამე „დედა-ენის“ ორი-
ვე ნაწილს ჩემთვის მოუცია 1200 მანეთზე ნაკლები...

გადავიდეთ ახლა „ბუნების კარზე“, რომელიც
ჩემს საკუთარს გამოცემას შეადგენს ეს რამდენიმე-
წელიწადია. ეხლანდელს მდგომარეობაში ეს წიგ-
ნი არაფრით აჯილდოებს არც წინანდელს შრომას
ავტორისას, არც ახლანდელს. იგი იპყრობს 472
გვერდსა, ღირს კი ყდინად სამ აბაზად. რადგანაც
ბეჭდვა წიგნებისა ბოლოს ხანს ერთი-ორად გაძვიო-
და, გაძვირდა აგრეთვე ქალაქი და დაკაზმა, ამის
გამო თითო წიგნის ბამოცემა ჯდება ორ აბაზათ.
სამი შური წიგნზე ეძლევა საკამისოდ გამგეობას,

და რჩება ჩემ სასარგებლოდ წიგნიდან ერთი შუ-
რი, რაც ძლივს შეადგენს კანონიერს პროცენტს
წიგნის გამოცემაზე დახარჯულის თანხისას. ჩემი
შრომა, როგორც ავტორისა, წიგნის განმანათლე-
ბისა და გამომცემლისა უსასყიდლოდ რჩება ჯერ-
ჯერობით.

მეუბნებიან: „დედა-ენა“ ოცჯერ მეტად გამო-
ეცი, იქმარე ეს ავტორის შრომის დასაჯილდოებ-
ლად და ახლა სრულ საკუთრებად გადაეცი საზოგა-
დობას, როგორც სხვა წიგნები გადაეციო. წორედ
ბავშური მოთხოვნილებაა. ევროპასა და რუსეთში
ყოველი ავტორის ნაშრომი მისი სიკვდილის შემ-
დეგ რჩება მისი მემკვიდრეების საკუთრე-
ბად ორმოც და ათის წლის განმავლობაში. თვით
სოციალ-დემოკრატი ავტორები ამ უფლებას სას-
ტიკად იცავენ. ჩემგან კი სიცოცხლის დროსვე
თხოულობენ—ხელი აიღე უკანასკნელს სალიტერა-
ტურო საკუთრებაზეო. ეს მოთხოვნილება იმ შემ-
თხვევაშიც საოცარი იქნებოდა, „დედა-ენა“ რომ
აუცილებლად იბეჭდებოდა თავისი შედგენის დასა-
წყისიდან, მაგრამ ეს ასე არ არის. იეგოვამ რომ
ქვეყანა შექმნა, სავსებით განისვენა. მე კი ვერ
განვისვენებ, რადგანაც ქმნილების აქტი წინადაც
გრძელდებოდა და ახლაც გრძელდება ჩემი სახელ-
მძღვანელოების შესახებ. აიღეთ, მაგალითად, უკ-
ანასკნელი ორი გამოცემა „დედა-ენისა“ და „ბუნების
კარისა“, შეადარეთ იგინი წინანდულს გამოცემებსა
და თქვენ ღღესავით ცხადად დარწმუნდებით, რომ
ორივე სახელმძღვანელო ნახევრობით მაინც ახლად
არის შედგენილი. ასე, რომ მე ჰონორარს ვიღებ
არა წინანდელს შრომაში, არამედ ახლანდელში,
როგორც ავტორი და გამომცემელი.

რამოდენად შრომას და მზრუნველობას ითხოვს
ჩემგან ჩემი სახელმძღვანელოების განახლება და
გამოცემა, აშკარად სჩანს იქიდან, რომ ავტორს სამი
წელიწადი იქმნება, რაც ფეხი ვერ გამიდგამს
თფილისიდან თვით პაპანაქება ზაფხულში, თუმცა
ჩემი დაზიანებული სიმრთელისათვის უკიდურესს
საქიროებას შეადგენს წმინდა სააგარაკო ჰაერი.

ქართველ საზოგადოებაში ხშირად გაიგონებთ:
გოგებაშვილი ერთად ერთი ქართველია, რომელიც
კარგად ცხოვრობს ლიტერატურული შრომითო.
ეს მსჯელობა, შურის დაშბადებელი, სრულიად
მოკლებულია სიმართლესა. ორმოცი წელიწადი
მეტია, რაც მე მონაწილეობას ვიღებ ლიტერატუ-
რაში და თითქმის არც ერთხელ არ ამიღია სალი-
ტერატურო ჰონორარი არც ქართულს სტატიებში
და არც რუსულში. ქართულში არ ვიღებდი ჯი-
ლდოს იმ განზრახვით, რომ ლუკმა პურში არ შე-
ვცილებოდი იმ ქართველს მწერლებს, რომელთაც
სალიტერატურო შრომის გარეშე არავითარი საზ-

სარი არ აბადიათ. რაც შეეხება რუსულს სტატიებს ყველა მათგანი გამოსარჩლება აყო ჩვენი ჩაგრული ერისა და ამისთანა სტატიებს კი რუსული გაზეთების რედაქციები მხოლოდ მაშინ ბეჭდავენ, როცა ჯილდოს არა სთხოვთ... მე ვცხოვრობდი და ვცხოვრობ მარტო სპეციალური პედაგოგიური შრომით. ამ გვარი შრომით სხვაგან პედაგოგებს დიდი სიმდიდრე შეუძენიათ. უშინსკის სახლობა, მაგალითად, ქონებით ჩაიქცა, მარტინოვსკის ქვრივმა მოკლევ ხნის განმავლობაში მეფური სასახლე წამოჰქიმა შიგ შუაგულს თფილისში. მე კი ორმოცის წლის პედაგოგიურის მოღვაწეობით არამც თუ სიმდიდრე ვერ შევიძინე, თუმცა მატრევად ვცხოვრობდი, არამედ იმდენი თანხა ვერ გადავდე სიბერისათვის, რომ მის სარგებელს უზრუნველ ეყო ჩემთვის სრული პენსია დაბალის სკოლის მასწავლებლისა; და ეს მაშინ, როცა ოცი და ოცდა ხუთის წლის სახელმწიფო სამსახურისათვის ჩემმა ნამოწაფრებმა ას-თუ-მნიანი პენსიებით უზრუნველ ჰყვეს თავისი ცხოვრება. მოხდა ეს ჩემს თავზე იმის გამო, რომ ჩვენი საზოგადო გაჭირებანი ურიცხვია და დაუჩინებო თხოულობენ ყველასაგან დახმარებასა და შევლასა... თუ ჩემ შემდეგ რაიმე ქონება დარჩება, იგიც მოხმარდება ამ საზოგადო საქიროებათა დაკმაყოფილებას, უმთავრესად კი განათლებას გლეხების, მუ-

შების და სახალხო მასწავლებლების შვილებისა, რათა გაძლიერებულ იქმნას დემოკრატიული ელემენტი ქართველის ინტელიგენციისა. ეს განაწყვეტილია და დაკანონებული რამდენისამე წესის მიხედვით.

ამისთანა გარემოებაში არ მგონია ვინმე კუკუთა მყოფელმა მოიწონოს „ცის ნამის“ მოთხოვნა: ხელი აიღე უკანასკნელს ლიტერატურულს საქუთრებაზე და იცხოვრე .. ჰაერიო....

ოც და ათის წლის წინად თითქმის დამსახურებული მოზრდილი პენსია შავრაზმელებმა ხელიდან გამოიტაცეს, პენსიის ნაცვლად ხელში მომაჩეჩეს, ისიც ავადმყოფობის დროს, მგლის ბილეთი ესრედ წოდებულის მესამე მუხლის ძალით და გამრიყეს სავსებით იმ იმედით, ეგება სული მთლად ამოხდესო. ახლა სხვა ფერის ვაჟბატონები იმავე გარიყვას მემუქრებიან, რაშიაც იგივე შავრაზმელები მზურვალე დახმარებას გაუწევენ დიდი სიამოვნებით. ჩინებული კავშირია, საუცხოო ერთობაა. მაგრამ როგორც მაშინ სრულიად გატრუვედა იმედი გარიყვისა, ისე ახლაც გატრუვედა, იმედი.

იაკობ გოგებაშვილი.

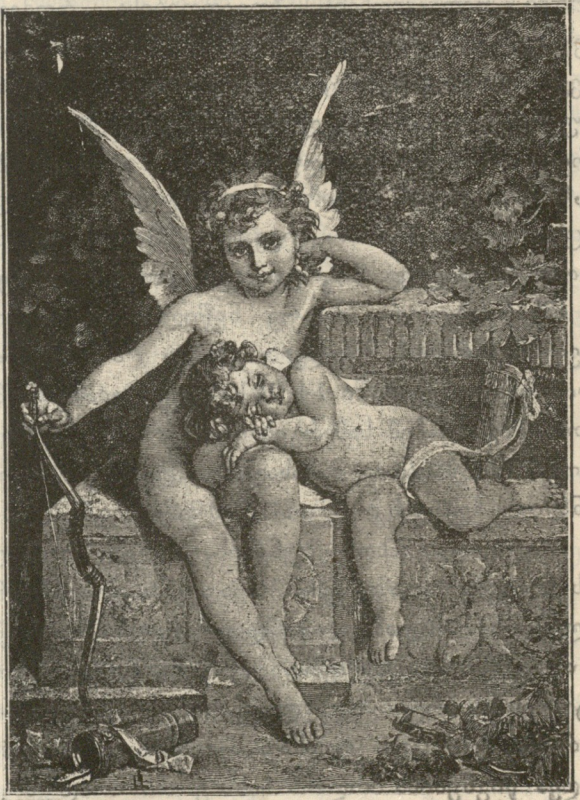

შესანიშნავი სურათები.

ჩვეულებრივი მამაკვი.

ერთ ბედს ქვეშა ვართ, ცუცკავ, მე და შენ, წილათ გვარგუნეს მწარე ხვედრი ჩვენ!..

ამურები ისვენებენ, მიუნეს სურათი.

შესანიშნავი სურათები.

ჟეჯევი და მელა.

(არაკი)

ეროვნული
საბჭო

მოზრდილი ბავშვები, ბრესლაუს ნახატი.

ბედნიერი ცოლქმრობა.

მამა. (თავისთვის) დაღანურას უშმაქა, რცა შვილი არ შევდა—მენტრებოდა, ესლა შევს და—მე-ჯაჯრება.

დედა. რატომ არ დაჯანა შენს ბიჭიკოს?

მამა. (თავისთვის) დაღანა უწყის ჩემია ბიჭიკო, თუ სხვა ვინმე „ბიჭიკოსი“... არც ერთს მამს არ შეუძლია დაბეჯითებით სოქვას, რომ იგი თავის შვილის ჩამდევილი მამაა!..

ი მ ა ს ვ ე ტ რ ფ ი ...

ვისაც უღვივის გულში გრძობანი—
ადამიანის სიყვარულია,
იმას ვეტრფი, ვეთაყვანები,
იმასთან ყოფნა მუდამ მწყურია.

ვისაც ჩაგრულთა კენესა გულს ესმის.
ვინც წმინდა გზასა არ აცდენია,
იმას ვეტრფი, ვეთაყვანები,
იმასთან ყოფნა მუდამ მწყურია.

ვისაც სინდისი, პატოსნება
შიშით ან ფულით არ უყიდია,
იმას ვეტრფი, ვეთაყვანები
იმასთან ყოფნა მუდამ მწყურია.

ვისაც სამშობლოს სიყვარულისთვის
თვისი სიცოცხლე შეუწირია,
იმას ვეტრფი, ვეთაყვანები,
იმასთან ყოფნა მუდამ მწყურია.

მუშა პრ. გუჯაბიძე.

ყვავი ხეზედ შემჯდარიყო და ნაქერი ყველი ეჭირა,—ქამას აპირებდა.

მიტუნტულდა მშიერი მელა. უქო სილამაზე და ბოლოს უთხრა: „თუ თვალადობის შესაფერი ხმაცა გაქვს, ოღონდაც სირინოზი ყოფილხარო“.

ეგონა, ეს არის დაიხველებსო, ყველი გავარდება და აფაპანო.

მაგრამ ყვავმა დაილო წინ ყველი და სანამ მელა ქებას ასხამდა, ჰკორტინდა. რომ გაათავა, ნისკარტი მოიწმინდა და მაძლარმა მშიერს ჩასჩხავა:

—ძალიან მემა შენი ქება, მაგრამ ტყუილად გასჯილხარ, ჩემო მელიავ. ის არაკი რომ გაგიგონია, ვითომც მელამ ყვავს ჰირფერობით ყველი დასტყუაო, ის ჩვენზე კი-არა, კაცებზეა ნათქვამი.

* * *

შვილო, შენს ქებას თუ გინდა ყური დაუგდე, მაგრამ პირს ნუ დაადებ.

რიშ ბაბა.

ავტონომია მესამე „დუმაში“

ასე ქუსდა და ჭექდა დუმაში „ჭეშმარიტ რუსთა“ ბელადი ზოლოტის ავტონომისტების წინააღმდეგ და მას ტებილის დიდებით ბანს აძლევდა საქართველს დემუტატი „ერთად ერთი მძღავრი სოციალისტური“ მარტაის დემავოგი... მანდას!

ესდეკი და ბუნდისტი.

(მსჯელობა ავტონომიაზე).

ერთხელ ჩვენებურ ესდეკსა და ებრაელს, ბუნდის წევრსა კამათი რამე შეუდგათ, და ერთმანეთს ორივე ბევრსა აძაგებენ, აგინებდენ...

— ქეციანო ურიაო! —

ზეზუდის გულისათვის

უთხრა ესდევმა ბუნდისტა...
 —ეს რა გამოურიაო!?
 გაუკვირდა ერთობ ბუნდისტს...
 „გეკადრება, ამხანაგო,
 „გიაძება ახლა, მე რომ,
 „როგორც ქართველი, გაძაგო?!“
 —„მერე მე რა... რამდენიც გსურს,
 „გაკიცხე, ლანძღე ქართველი!..
 „იქნება, ფიქრობ, რომ ამით
 „ალარ დამადგეს საშველი?!
 „ჯერ ერთი, რომ ეროვნება
 „მე მიმაჩნია ჩირათა,
 „სამშობლო კერა, მამული—
 „სისულელეთ და ჭირათა“...
 —„კაცო!.. ერიჰა, კარგია,
 „მითხარ, რა ხარ, თუ გწამს ხატი?“
 —„გინდა გაიგო, ვინცა ვარ?—
 „ვარ სოციალ-დემოკრატი!“
 —„ამხანაგო! რაებს როტავ,
 „ეგ სადაური-ერია?!..
 „არიქა! ვინ ხარ პატრონი,—
 „ეს კაცი გადამერია!..
 —„მოიცა, ტყვილა, ნუ ყვირი,
 „რას გეტყვი, მიგდე ყურია...
 „ვინცა ვარ, ახლავ გაიგებ,
 „რაკი შეტყობა გწყურია...
 „არც ერთ ერს მე არ ვეკუთვნი,
 „მაგრამ ვარ: რუსიც, ფრანგიცა,
 „ინგლისელი და ნემეცი,
 „იტალიელი, ზანგიცა,
 „ესპანელი, ჩინელი...
 —„დადეგ! აღარ სთქვა ურია!
 „შენებრ ცხრა-რჯულა ჩემ ერში
 „ღმერთმაც ნუ გამოურია!!

თომა პუსა.

ჩ ა გ რ უ ლ მ ბ ს.

დროა ჩაგრულნო, გაიღვიძეთ,
 გეყოფათ ძილი;
 დაამტვრიეთ მონობისა
 რკინის ბორკილი!
 ხმა ისმის ბრძოლის,
 თქვენ კი გძინავთ დაღუმებულნი,
 ფიქრს მისცემიხართ
 დაჩაგრულნო, მონად ქცეულნი.
 დროა ფრიალებს,
 ყველა იბრძვის ვაცხარებულად,
 თქვენ კი ჩაგრულნო,
 უმოძრაოდ გაჩერებულხა 'თ.
 აღზდევით მალე, გაიღვიძეთ;
 რა დროს ძილია,
 გაისარჯენით,
 თორემ გელით დასასრულია!..

კოწია ენოსისელი.

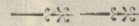
ფირუზ.—ეს სოციალ-დემოკრატების
 იძახდნენ ავტონომია არ გვინდაო, ახლა კი მო-
 უნდათ?

დარჩო.—მაშ, ვა... კაცს თუ ღუქანში სრუ-
 ლი შემუდი არა აქვს, კონკურენციას როგორ
 გაუძლოს?

რომელი სჯობა?

ნინია.—საწყალი წერა-კითხვის საზოგადოე-
 ბა! რალაც ათას შეიდასი თუმანი მოუგროვებია და
 მაგით საქართველოს განათლება უნდა მოჰფინოს.

ივანიკა.—მაშ რა გინდა, ერთი მილიონის
 შემოსავალი ჰქონდეს და პოლონეთის მატყის ბე-
 ლი?

ნ ა წ ყ ვ ე ბ ი

(მიბაძვა)

ღმერთო მაღალო, ზოგნი უფიცნი არ გაფასებენ.
 შენ წყველა—კრულვას ნუ მოაკლებ გულმრუდე
 ხალხსა!..
 შენს ძლიერებას, შენს სათნოებას, არად ავდებენ,
 და შეურაცხვენ შენს მოძღვრებას, შენს წმინდა
 სახლსა! .
 გრი—გრი.

ს უ რ ვ ი ლ ი.

მსურს ვეძიო მარადის
 გზა საერთო ახალი
 რომ ყველასთვინ ამ ქვეყნად
 იყოს სწორ სამართალი.
 მსურს ვიბრძოლო, აღმოვფხვრა
 შური და ბორკტება,
 რომ მის ნაცვლად გამეფდეს
 კეთილი—სათნოება.
 მსურს ვწველოდე დაჩაგრულს,
 უსამართლოთ დასჯილსა,
 ვისაც არა უგრძენია
 გარდა შრომა—ტანჯვისა.
 მსურს და რაც მსურს, იმისთვის
 ბრძოლა ღებნა—შეგება
 და სიკვდილიც მოძმისთვის,
 ვფიცავ, ნეტარებაა!..

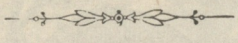
გ. ლადოშვილი.

გ ა მ ო ც ა ნ ა .

ქუთაისში დადის ერთი ვინმე გმირია
ტყავი აქვს დათვისა შიგნით, თურმე ვირია.
ვინც ვერ გამოიცინობს, მან მოგვექამოს ქირია
ზაბუსტა—ქიანი.

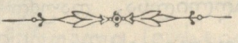
მაინც ვერ იხეირებს!

- რა ამბები ხდება! სახელმწიფო ღუმას კა-
ნონმდებლობისათვის თავი დაუნებებია და მკურნა-
ლობისათვის მიუყვია ხელი.
- რომელ მკურნალობისათვის?
- რუსის მუჟიკი ლოთობისაგან უნდა მოარ-
ჩინოს.
- მაგაშიაც ხეირს ვერა ნახავს.
- რატომ?
- იმიტომ რომ ლოთისათვის პირველი მო-
სისხლე მტერი მისი მკურნალია.
- გგონია, ვერ გადააჩვენებს ლოთობას?
- კიდევ რომ გადააჩვიოს, გაულახავი მაინც
ვერ გადურჩება.

მეორე კლუბს.

ერთი იყო ქუთაისში, ახლა გახსნეს ორი კლუბი;
ვითომ ერთი არ კმაროდა?! Неужели всё такъ
| глупы?!
— „იმ ძველს კლუბში მეტ-ნაწილათ წვრილ ფეხო-
| ბა დადიანო!“—
იუცხოვეს მათთან გავლა—რაღაცეებს ჩაღიანო!..
გასართობათ ერთი კმარა, თუ გსურთ გითხრათ
| დასტურია,
და გართობის, ცეკვის მეტი აღარაფერი გვწყურია...
ხოლო თუ კი უკადრისობთ, და გაურბით **მცირებს**
| ამ დროს,—
ისეთი რა ჩაიღინეს, თქვენ, **დადებსაც** არ გეკა-
| დროს!
თომა პუსა.

ს ც მ ნ ა მ ა რ ვ ა ს ლ ა შ ი .

პრიკაშიკი. (ასეღგაზრდა კაშწია ქაღს) რა
გნებავთ „მადამ“?! მობძანდით—„რასპრიადაჟა“
ჩვენკენაა, ყოველისფერი გვეშოვება: მაუდი, პალა-
ტნო, დრაფი, სუქნო, სიტცი, კანავა, პროშივკა,
ვიშივკა, პადვიასკი, ჩულკი, ნასკი, არშიები, პუ-
გვიცები, ლენტები, დუგმები, ახალი „ტაგარი“
მივიღეთ ახალ-წლისთვის სულ „დეკადენსკი“ მო-

ღისა გახლავთ .. ფასი „ბეზ-ზაპროსა“ იათად და
პირიანათ.

ქალი. ლენტი ხომ არა გაქვთ?
პრიკაშიკი.—როგორ არა, რა ფერი გნე-
ბავთ?

ქალი.—ფერი... მგონი... (იგონებს) დასწყევ-
ლოს ღმერთმა, რამ დამავიწყა.

პრიკაშიკი. ყველა ფერისა მოგვეპოვება:
თეთრი, წითელი, ყვითელი, შავი, ლურჯი, მწვანე,
ცის-ფერი, ყავის-ფერი, ალის-ფერი, რომელი
ფერიც გნებავთ მოგართმევთ...

ქალი. არა, არა, არც თეთრი, არც წითელი,
არც ყვითელი, არც შავი, არც ლურჯი, არც
მწვანე, არც ერთი და არც მეორე...

პრიკაშიკი. მაშ თუ უკაცრავათ არ გახლ-
დეთ „მადამ“ იმ დროს მობძანდით, რომ არც ორ-
შაბათი იყოს, არც სამშაბათი, არც ოთხშაბათი,
არც ხუთშაბათი, არც პარასკევი, არც შაბათი, და
კვირას ხომ დაკეტილი გვაქვ ქარვასლა. (ქაღი
ღარტხენილი წავა—ღანარჩენი პრიკაშიკები „ჭაშ“-
„ჭაშს“ მიადახებენ).

გრი—ი.

პროვინცია.

ქუთაისის რამე-რუმე.

ქუთაისის ადმინისტრაციას ცირკულიარული
ბრძანება გაუტია, რომ ყოველმა ადგილობრივმა
სახელმწიფო თუ საზოგადო დაწესებულებამ იღვოს
და ქირისუფლება გაუწიოს ქუთაისში მოკლულის
პოლიციისა და სამხედრო წოდების ყოველ მოხე-
ლეს. დასაფლავებას, რაც უნდა ცუდი ტაროსი
იქნეს, უსათუოდ ყველანი უნდა დაესწონ; სახ-
ლიდან მოკლულის კუბო უნდა გამოასვენონ: გუ-
ბერნიის მმართველმა, თავად-აზნაურთ გუბერნიის
წინამძღოლმა, ქალაქის მოურავმა და სხვა საპა-
ტიო პირებმა; შემდეგ კი კუბო მხრით უნდა წაი-
ლოს საფლავამდის დამსწრე საზოგადოებამ; კუბო
უსათუოდ უნდა შემკობილ იქნეს გვირგვინებით;
პროცესის დროს სამხედრო მუსიკამ უნდა დაუკ-
რას და სამხედრო ხორომაც იგალობოს სარეგოლი-
უციო ჰიმნი „Вы жертвою пали“ და სხ.; გზა-
ღ-გზა, სადაც პროცესია გაივლის, მოკლულის
პატივსაცემად მაღაზიები უნდა დაიკეტოს... ამასწი-
ნად რეპეტიცია იყო გამართული და ჩინებულად
ჩაიარა: ადმინისტრაციის ზემოხსენებული პროგრა-
მა ზედმიწევნით იყო შესრულებული. როგორც
გავიგეთ, ამ განკარგულებას დიდი შთაბეჭდილება
მოუხდენია განსაკუთრებით პოლიციელებზე, რო-
მელნიც თურმე მზად არიან მთავრობის ერთგუ-

ლებაში დალიონ სულნი თავისი, ოღონდ კი ასეთ დიდებულ დასაფლავებას ეღიროს.

ქუთაისის ადმინისტრაციას ძარცვა-გლეჯისა და ავაზაკობის მოსასპობად მეტად რადიკალური საშუალება გამოუგონია: ბრძანება გაუცია, რომ ქუთათურმა ექიმებმა უსათუოდ აცნობონ მას იმ პირთა ვინაობა, რომელნიც მიმართავენ მათ დაშვებისდროს ხირურგიულის „შემწეობი“ათვის. ადმინისტრაცია დარწმუნებულია, რომ ამგვარად მიაგნებს იმ ბოროტ პირთა კვალს, რომელთაც პოლიციელები დასჭრიან ქურდობა-ავაზაკობისა და ძარცვა-გლეჯის დროს. როგორც ამ მოკლე ხნის სტატისტიკა გვაჩვენებს, ექიმებს წარუდგენიათ ადმინისტრაციისათვის: 1) ოციოდე ბახუსის თაყვანისმცემლის ვინაობა, რომელთაც დაცვის დროს თავი გაუტეხიათ, 2) ექვსი ებრაელის ვინაობა, რომელთაც ადვოკატის ქუჩაზე და ებრაელთა უბანში ჩამტვრეულ ტროტუარებში ფეხი ჩაყარდნით და მძიმედ დაზიანებულან, 3) ათი ადგილობრივ წმინდა ნინოს ქალთა სასწავლებლის მოწაფე, რომელნიც სასწავლებლის წინ დაყრილ რიყის ქვებზე დაცემულან და ისე სასტიკად დაბეჭდილან, რომ საწურბლედ გამხდარან; 4) ხუთი ღურგალი, რომელთაც მუშაობის დროს ხელი გაუჭრიათ. 5) ასი მოწაფე, რომელნიც მთვრალეები გაქანებულ ეტლის კოფოდან („კოზლიდან“) გადმოვარდნილან (რასაკვირველია, სხვა-და-სხვა დროს) და საკმაოდ დასისხლიანებულან და 6) სამი მასწავლებელი, რომელთათვის მოწაფეებს ორების დაწერისათვის იმდენი უცემიათ, რომ ცხვირ პირიდან სულ სისხლი უდენინებიათ. როდესაც ერთ ექიმს შევეკითხე, პოლიციის მიერ რამდენის დაჭრილ ავაზაკისა და ბოროტმოქმედის ვინაობა წარუდგინეთ ადმინისტრაციას-მეთქი, ასე მიპასუხა: აბა როდის იყო, პოლიცია ავაზაკებსა და ბოროტ კაცებს სდევნიდა და სჭრიდა, რომ ასეთები ჩვენთან მოსულიყვნენ ქირურგიულის დახმარებისთვის!“

ნემსი

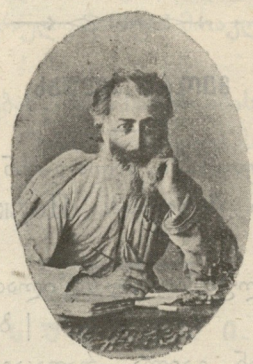
თელავში საქორწინო კასა ამასთანავე ვგზანთ ნიზადურის რედაქციაში სამს თხოვნას. სამივე საქორწინო კასის წარმომადგენლები არიან 1) თუ ვინმე იკისრებს და ოქროს ფეხს ეამიკეთებს იმას ხუთჯერ დავაქორწინებ და რაც კასიდან გადარჩენილი ფული მაქვს სულ იმას მივცემ 2) თუ ვინმე მოიპოვება ისეთი, რომ პატარა ქვეა დამითმოს იმას გამოსაცნობათ რომ ხუთმეტ თუმანში შეიძლება დეს ოცდა ათი თუმანი მისცეს, ამისათვის ძირს საწევრო ფულს იმას მივცემ (რომელიც დამალულ მაქვს 3) თუ ისეთ ვინმე გამოჩნდეს ხელის კანკა-

მლი დამიყენოს, ხმა გამისწოროს, ჯანზე მომიყვანოს და ოცდაათიწლით გამაჯელოს მეტად ჩემს კასიდან მივცემ სამ საქორწინო შენაწილს. **ნიკოლოზი შაქარა.**

თელავში. ავტოკეფალია ავტონომია თუ ავტომობილი. ვეროქნა ჩვენი სამღვდლოება ვერ ეღიროსა ავტოკეფალიას, აგრეთვე ვერც ჩვენი ერი ავტონომიას, სამაგიეროდ ეხლა ჩვენ საზოგადოებას აღედრო სურვილი ავტომობილით მაინც მიგზაუროს თელავიდგან თბილისამდე და იქიდგან კიდენ თელავამდე ამ უკანასკნელ სურველს კი უეჭველია მივალწვეთ, რადგანაც არცა მთავრობა და არცა სხვა ვინმე ხელს არ შეეგვიშლის და თუ ვინიცო-ბაა ეს უკანასკნელი საწადელი ვერ შევისრულეთ, მაშინ გულახდილად უნდა ვაღვიაროთ, რომ ჩვენ არც ავტოკეფალიისა და არცა ავტონომიის ღირსნი ვყოფილვართ.

დ-ო

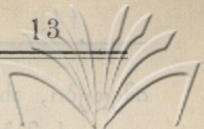
ქართველი მწერლები და მოღვაწენი.

ალექსანდრე ყაზიბეგი.
(† 10 დეკემბერი 1893 წ.)

ე ლ ე ბ ი ა .

ცა მოწმენდილა... ვარსკვლავთა შუქი ბარ-მიდამოებს ზედ ეფინება; კენესით მოღლილსა, დაუძლურებულს სოფელსა სთვლემავს და ეძინება. ძილსა აპირობს, რომ ძილით მაინც გადაივიწყოს ტანჯვა—წვალება: მტანჯველებისა ღხენა, განცხრომა, თვის მოშხამული ბედი, ცხოვრება. მაგრამ ოჰ, აგერ კვლავ კენესა, ოხვრა... აქ შიშიშლისგან მუშაკი კვდება, თუმც ის ყველაზე მეტს მუშაობდა და არა ჰქონდა წუთს მოსვენება აგერ იქ მუშა საპყრობილეში,

ქართული
ბიზნისი

სიმაართლის თქმისთვის მუნ იმყოფება,
წმინდა ცხოვრების მაძიებელი
მძიმე ხუნდების ქვეშ იტრემლება.
აგერა... მაგრამ ოჰ, რაღა მეთქმის,
ენა მებზის და არ მპორჩილდება...
აქ ესე სუუევს... ერთი მითხარი,
ცაო უსაზღვრო, მანდ რაღა ჰხდება?!

ი. მჭედლიშვილი.

შესანიშნავი ქანდაკებანი.

სამართალი (იუსტიცია)

ესტრასის მარლანქენტში აღმართულია.

„პოდრიაჩიკების“ გოდება

(მიბაძვა).

ვინც უნდა იყო ჩემი მძებნელი,
გინდ მადნის მუშა, გინდ ჩალანდარი;
პოდრიაჩიკები გებრალბოდეს,
იმათვინ დადგა წელს ავი დარი!

დახვებიალობთ კანტორებშია,
დაგვდექ' მოვალე თვალცრემლიანი;
ვინღა გვაფასებს ჩემო ძამიავ,
რომ ჩვენც ვიყავით „ადამიანი“

ერთ დროს ვიყავით მწარმოებელნი
მდიდარი, ჰრძენი, მხნე და ჭკვიანი;
მაგრამ „კრიზისმა“ წელში“ გაგვტყუა,
კარს მოგვაყენა ყველას ზიანი!

ღიახ, ჩვენც გახლდით წინეთ ვაქარი
და „ფრანციაში“ ვიყავთ სვიანი;
მაქრებსა—თქვენცა მშვიერ-წყურვალნო,
გვახსოვდით როგორც ადამიანი!

მაგრამ რა ვუყოთ—ფასი დავარდა,
მოგვიკადა გული, ვართ სევდიანი;
„ფრანციის“ ნაცვლათ ბედმა გვარგუნა
ჩვენ მიკიტანი დევიდარიანი.

დაე, იცვალოს გარემოება,
მუშებიც ვახდენ „არტელიანი“;
ბერძნებმაც შეკრან ერთობის „ლოკი“
გიკოტრდეს ყველა „სკლადებიანი“,

ჩვენ მაინც ამით გულს არ ვაკიტებთ,
გვწამს, დაგვიდგება დღენი მზიანი;
სადგურიდგანაც აღარ გაგვრევენ,
გვიცნობენ, რომ ვართ ადამიანი!

ტიტიკო მგელაძე.

სენა სენისათვის.

(გურჯლის წერილი სატრფოხსადმი.)

ჩემო სულის კოლოფო ელცაბედა, პირველად
ყოვლისა ვისურვებ ბოშო კარგად ყოუნას და შე-
ნს გულთან ჩაკვრას ლეხოურის სასო ღვთის მშო-
ბელს და სამასს-სამოცდა ხუთს მიქელ-გაბრიელ
მთავარ ანგელოზს ვსთხოვ, აგია შენი კაი! ამას
მპირდებოდი, რავარც დამარხვდება ჩემი გული შე-
ნი მონატრული იქნებო? ესლა გამომკაჩი ბოშო
კვანტი, ესლა მიქენი დლონტური! ამას მოველოდი
შენგან! იქნება გიწია ნიკოკიეს ქარებმა, მას შე-
დეგ რაც რომ შენ გავზორღი გულს წაგაძუგი
გააქვს, სული მეხუთება, სულ მთლათ დამეკარგა
ქამის მადა-ჩამოვხში და ჩამოვქკნი, კაკალი კაცი,
ხასიათიც შემეცვალა; გეხელა მიმინოსავეთ ვაცრი-
ალებ თვალებს იქნება სადმე დამეხატოს მეთქი...
უწინ რომ გამოვიდოდი პარასკეობაზე ჩემს გულს
გაანათლებდა ღანჩხუთის პირბალიშა გოგოები,
ესლა, ესლა რავარც პორიელ ნაკბენი ისე მაქ გა-
ზიზინებული სახე, დაგძელებული ცხვირი, ჩამოპრა-
წული თვალეები, სულ მთლად წამიხდა ჩემი გუმი-
ნდელი ყმაწვილ კაცობა. ბოშო და ავი იყო ჩემი

იმედები, ასე მეგონა ცივ ქვაზე დამასახლებს—ადამ და ევასამებრ გამამრავლებს... და აწი რაღაა ჩემი ცხოვრება. ვიღას უნდევარ შენი მოძულეებული.

თუ რომ გული საგულეს გაქვს და ჩვენ შორის შავს კატას პირი არ დაუბანია ქათმის ფეხვა საღამომდის მომწერე პასუხი, თვარა შენი გამოჯავრებული წკებვას მოვადენ სუფსაში და მერე ჩემი ცოდვა შენს კისერზე იყოს...

ვასო ურუშაძე

ს ი ტ შ ვ ა

თქმული კ. ჩხეიძის მიერ მესამე „ღუმში“

(საკუთარი „ტელეგრაფისაგან“)

ბატონებო! შესახარი და შემადრწუნებელი ამბავი, არსად ნახული და არ გაგონილი! თავზარდამსცემი მთელს რუსეთისა, თავსლაფდამსხმელი მთელის კულტურისა, ყელგამომჭრელი „ჩვენის პროლეტარისა“ ძაძა „ჩვენის დროშისა“ სუღარა ჩვენის გულისა. კუბო, საუკუნო კუბო დიადი იდეისა! შავი ღრუბელი „სოციალიზმისა“ ლახვარი ჩვენის გულისა და მით აღშფოთება და აღტყინება ჩვენის გრძნობებისა.

ბატონებო! მომხდარა ენით უთქმელი და ჯერეთ გაუგონელი საზარელი ამბავი! მე ვითხოვ სამართალს, სიზართლეს, კაცობრიობის კანონს „სოციალიზმის“ სახელით!

არ გეგონოთ მე ვლავარაკობდე საქართველოს აოხრებაზე, არ გეგონოთ მე მხედველობაში მქონდეს მისი აკლება, მისი დამშევა, მიწების ჩამორთმევა, არაფრათ ჩაგდება! არა და არა, ეს არ ყოფილა, არ არის და არც იქნება! ყველა ეს ქორია. მე კარგათ ვიცი რომ ყოველივე ჩემგან ჩამოთვლილი ხდება სარატოვში, ოდესაში, კიევში, მოსკოვში და ბევრგან სხვაგან, მხოლოდ საქართველოში კი არა! დიახ არა!

მხოლოდ ბატონებო, იქ, იქ, საქართველოში დღეს, როგორც დებეშამ მაცნობა, ჩამოუხვრჩიათ, დაუსჯიათ, დაუსჯიათ აქნობამდე გამოუგონელ და ენით გამოუთქმელის სასჯელით.

თქვენ ხომ მოგეხსენებათ რა არის კისერი? კისერი არის იმასთანა სხეულის ნაწილი, რომელიც შუამავალია კუჭსა და პირს შუა და თუ კი ამ კისერში ბაწარი მოუჭირე, იგი შეიძლება კიდევ განსაცდელს გადარჩეს თუ კუჭი დაბინავებულია. აი რა ძალა აქვს კუჭს!

მაგრამ, ბატონებო, არის სხეულის იმისთანა ნაწილი, ურომლისოთაც ყოვლად შეუძლებელია საქმელის მოძებნა და თუ საქმელი არ მოიძებნე—

გახმა კუჭი, გაფუქდა გვამი, მოკვდა ხორცი და აი სწორეთ ამ ფეხზე (იწვეს ფეხს) მოგახსენებთ მე ენით გამოუთქმელ დრამას. ჩამოუხვრჩიათ ფეხით! სადა?—საქართველოში. ვის?—ქართველებს! ვინ?—შემეკითხებით; მე გიპასუხებთ: როცა ის ქართველი იყო მას ნესტორ კალანდაძეს ეძახოდენ, ხოლო როცა „პარტიაში“ წინადაცვეთა ვუყავით „ემშაკი“ ვუწოდეთ. დიდ არს სახელი მისი! და აი ის ჩამოუხვრჩიათ ბარბაროს ქართველებს. არ გჯერათ? ნახეთ „ნიშადურის“ მეთექვსმეტე ნომერი!

რათა და რისთვის? მე მეკითხებით მე! გიპასუხებთ მე, პასუხს მოგცემთ მე, გაგაჩუმებთ მე, დაგიმტკიცებთ მე. იმისთვის, ბატონებო, რომ მე და ის, ის და მე, მე და ჩემი ამხანაგები, ამხანაგები და მე... ამხანაგები ვართ! იმისთვის, ბატონებო, რომ ვითომც იგი, ვითომც იმას, ვითომც ნესტორ კალანდაძეს „ემშაკი“ ჩასძრომოდეს კუჭში (მამა ევლოგი პირჯვარს იწერს, პურიშკევიჩი სანთლებს ანთებს) ეს შეიძლება ასეც იყოს, ეს შეიძლება ბატონებო შეცდომაც იყოს, მაგრამ განა ამისთვის არსება, რომელიც ცოტაოდნათ მაინც აღამიანს წააგავს სახით, უნდა ჩამოვხვრჩიათ? მერე როგორ? ფეხით! ფეხით! აი ამ ფეხით! (კიდევ ასწვეს ფეხს). ამით მას მოუსპეს ყოველივე განძრახვა, ყოველივე საშუალება მოძრაობისათვის. მას იმ საიქიოსაც კი აღარ შეუძლიან წასვლა!

მაგრამ იცოდეთ ბატონებო; რომ თუ ამ ტრიბუნდამ არ გაისმა ხმა მისის განთავისუფლებისა, ჩვენ, მე, ის, მისი ამხანაგები გავანთავისუფლებთ მას, ვითარცა მიჯაჭულს ამირანს. (გეგეკორი ტაშს უკრავს)...

ახლა მოგიბრუნდებით თქვენ, პოლონელებო, რათ მოხდა ეს, რისთვის მოხდა ეს? გასწავლით, აგიხსნით; ისწავლეთ, გაფრთხილდით! დაიხსომეთ, რო ყველა ეს თქვენშია მოხდება ვინაიღგან თქვენც, როგორც ქართველები (ტუჩს ზევით აიწვეს, გეგეკორი იფურთხება) დიახ, ვითარცა ქართველნი თხოულობთ ავტონომიას! აი, თქვენი ავტონომია! (აფურთხებს კედელს. პურიშკევიჩი ტაშს უკრავს, ბობრინსკი თვალეში კოცნის, მამა ევლოლი მირონს უსვამს) დიახ, ესაა სიგიჟე თქვენი და იქ ვილაც ქართველების (ცხვირსახოცით ენას იწმენდს) აღარ მინდა გავიმეორო, სიტყვა ავტონომია, ვინაიღგან ის ჩვენის პროგრამით უარყოფილია! და აი სწორეთ ამ განხეთქილებამ ჩვენ მიგვიყვანა სადამდის?—აღარა გეყავს „ემშაკი“—ნესტორ კალანდაძე. ის იმსხვერპლა, ბატონებო, დღევანდელმა რეჟიმმა! რომელიც შექმნა თქვენმა ავტონომიამ. ბრძოლა გაწვევდა და აჰა, მისი მსხვერპლი—ფეხით ჩამომხრჩვალნი ამხანაგი ნესტორი!

ამიტომ, ბატონებო, მე მოვითხოვ გაუქმებას

ფეხით სიკვდილისას! ავტონომისტთა სასტიკს და-
სჯას მათს სამართალში მიცემას.

ხოლო ამხანაგ ნესტორის გვაში უნდა მიაბა-
როს სახელმწიფომ მიწას თავის ხარჯით. (გვეგეჰკო-
რი ქუდით ცრემლებსა სწმენდავს). აი ეს არის
დღევანდელი ჩემი სიტყვა; დე ეს იყოს მჭუხარე
ხმა მთელ ქვეყნიერობაზე! (დაჯდება და გულშე-
ღონებული ჯიბიდან ამოღებულ ღომს სუნავს).

რემინგტონი.

მსდეკაგო, აგვისანით!!

ბ-ნო რედაქტორო! ამ წერილს ბევრგან კა-
რები ჩაუკეტეს—არ გვიბეჭდავენ. იმედია, თქვენ
მაინც ბ მაინც არ აყვებით სხვის ფეხის ხმას და ჩვეუ-
ლებრივის მოურიდებლობით დაბეჭდავთ, თუნდაც
მაგისათვის უ! იამოვნებაც გაკადრონ.

გაზეთ „მოგზაურიდან“ მოყოლებული ყველა
ესდუკური გაზეთები დღე მუდამ ავას ჩავიჩინებდენ
მუშებს, რომ არამც და არამც არ იწამოთ ავტო-
ნომია, ვინაიდან იგი თავად-აზნაურობის მოგონი-
ლია ჯა ბურჟუაზიულ-ფეოდალურ ინტერესებს
უწევს სამსახურსო. ჩვენ, მართალია, გული გვწყდებ-
ოდა ავტონომიურ უფლებათა უარის თქმაზე, მა-
გრამ მაინც, — რაკი მაგას პარტიული დისციპლინა
მოითხოვდა და ბელადები და ლიდერები, მწერლე-
ბი და პუბლიცისტები ავტონომიის მავნებლობაზე
გვიკადაგებდენ და ასე წარმოიდგინეთ სიტყა „ავ-
ტონომისტი“ ვლანძღავდით კიდევ სხვა პარტიის
ხალხს, — გულჩათხრობილი ვსდუმდით.

ეხლა ვლ. დარჩიაშვილის მეოხებით მთელს
პარტიას ნილაბი ჩაფხბრიწა და „წყარომ“ საქვე-
ყნოთ აღიარა ავტონომია და მისი საქიროება ვყე-
ლანათვის და მუშა ხალხისათვისაც.

ვის დაუჯეროთ ეხლა, წინანდელებს თუ ეხლა-
ნდელებს?

რა მოსაზრებით, რა პოლიტიკით ან ტაქტი-
კით ვგატყუილებდენ ამდენ ხალხს და ამდენ ხანს?
რა სახელი უწოდოთ იმ ვაქბატონებს, რომ-
მელნიც რაღაც ჩვენთვის გაუგებარის მიზეზებით
დღებდენ ავტონომიას გვაძულებენ?!

რისთვის და რატო ვგატყუილებენ ჩვენ, მუშებს?
რა სახელი უწოდოთ მათ საქციელს, ორპი-
რობა თუ ვერაგობა, ორგულობა თუ უგნურობა?
ავიხსენით, ბატონებო, და, რაც შეიძლება,
დროით, თორემ მერე გვიანლა იქნება.

ათი გლეხის და ოცი მუშის მონღოლობით
მუშა მისაკო ობჩელი.

სამარადისო წიგნიდან.

(რუსულიდან).

სამარადისო წიგნში
სწერია ტანჯვა ხალხისა,
იქ სისხლიანი გვერდია
ბედკრული ჩემის ქვეყნისა.

საშინელება ამ დღეთა
არ არის დავიწყებული,
სახსენებელი ჯალათთა
ყოველთვის შეჩვენებული!

მწუხარება, ოხვრა-კვნესა,
თვითეულ ჩამოთვლილია;
მონობის ჯაჭვის რგოლებიც
საოცრათ აღბეჭდილია!..

მოსჩანს სისხლიან ფურცლებზე
დედის მდულარე ცრემლები,
წმინდა, ანკარა წყაროსებრ
ლაწეთაგან მონადინები...

და ამ ცრემლების ნიაღვარს
დასცქერის შეწუხებული
წარბ შექმუხნილი, მკენესარე
იესო ქრისტე ჯვარცმული.

ეგ. მ—შვილი.

ქუმოკრული საუბრები.

— ხომ გაიგე რა შესანიშნავი, სამეცნიერო
და სასარგებლო წიგნები გამოდის საახალწლოდ?
— პირველად მესმის...

— ადამიანო, რომელ პლანეტზე სცხოვრობ.
განა არ გაგიგონია, რომ „ეშაკის ტალახს“ გა-
ნუზრახავს ორი დიდებული თხზულება „სიხმრის
ახსნა“ და „უცხო სიტყვათა ახსნა“ დაბეჭდოს
„აფხანაკების“ „გასამეცნიერებლად“...

* *

— ახალი და საინტერესო ნომერი „წყარო“!
— შიგ რა ყრია საინტერესო?
— ყველაფერი და ზედ მეტი „ავტონომია“...
— თავი დამანებე, მე ფედერალისტების ორ.
განოს არ ვკითხულობ!..

* *

— ერთი ამიხსენ, რას ნიშნავს „შულღერი“?
— „შულღერი“ მრავალ მნიშვნელოვანი სიტ-
ყვაა. „შულღერები“ ბევრია ბანქოს მოთამაშეთა
შორის, ვაქრებსა და სხვა და სხვა „წრის“ ხალხში
და ეხლა თურმე მწერლობაშიაც გამრავლებულან...

— მე შენ ახსნას გთხოვ და შენ კი მოყო-
ლიხარ...

— ახსნა „ტფილიის სვისტის“ დევმირს—
Speranza-ს ჰკითხე და ის ავიხსნას...

— კაცო, ის რუსულად სწერს, მე კი ქართუ-
ლი ახსნა მინდა.

